

Česká Kanada

JARO vypravuje

Setkáváš se s krajinou a prožíváš její živou a barevnou skutečnost. Je mnohotvárná, vyvíjí se. Přesto na pozadí všech změn cítíš cosi stálého.

To je pocit kraje.

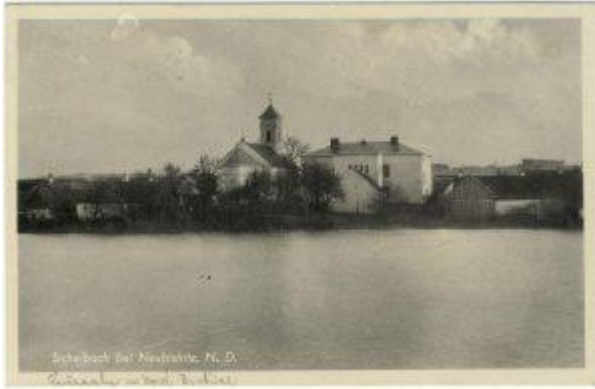
A tak, když vstoupíš do bukových lesů Dubovice a na Homolce u Deskové skály a Bezedné studny se nadechneš, víš, že tam dál na západ už je kraj třeboňských blat a rybníků. Stejně tak v údolích Hamerského potoka zjišťuješ, že se něco mění. U Blažejova a Malého Ratmírova je to ještě trochu rozostřené, ale kolem Strmilova už zřetelné – tam dál na severovýchod vstupuje do krajiny kouzlo Javořice.

Na východě pocit České Kanady ohraničuje Rudolecký prolom prostupující krajinou až ke Slavonicím.

Odtud pokračuješ do ticha pohraničí, zastavíš se na návších bývalých vesnic, kde pocítíš cosi nového, i přestože jejich obyvatelé dávno zmizeli a domy byly zbořeny. Ta místa vyprávějí.

A od Nové Bystřice pak po signálce doputuješ k Vojtěrovu a Novým Mlýnům a vrátíš se zpět mezi buky a tajná místa.

To je Česká Kanada.

Z Kláštera pod Vysoký kámen

Stojíš na cestě, která tě přiblížila z Kláštera dvojky k Blatům.

Před tebou se otevírá čtyřrozměrné panorama. Vlevo v dálce Křížový vrch. Před desítkami let téměř bezlesý, pak armádu hostící a dnes zas v tichu spočívající.

Napravo hluboké landštejnské lesy. Často tmavé, přesto přívětivé. A když pak sestupuješ dolů k Blatům či Žišpachům, zaznamenáš na horizontu ještě něco z Klenové. Té přítomné i té, jejíž současnost už dávno minula.

Tady pochopíš, čemu se říká čas. Čtvrtý rozměr, který se pojí v celistvost tvé chvíle.

Najednou v dálce uslyšíš houkání lokálky, přidáš do kroku a možná ji ještě stihneš na zastávce Senotín.

A i kdyby vagóny byly už pryč, ty dobře víš, že vlak ti tady zastaví i jinde na trati, neboť strojvedoucí jsou už odnepaměti přirozenou součástí tohoto kraje a znají mnohé z jeho tváří.

Ano, i to je Česká Kanada!

Objevy

Vojenská mapa z 50. let. Peršlák, Vyšpachy, Žišpachy a spousta dalších jmen, která už zmizela z průvodců. Názvy jsou věci dohody a mění se - bude za deset tisíc let Praha Prahou? Vedle nich je ale mapa plná i trochu tajemných zkratek lih., cih., rozv., kam., které samy o sobě lákají k rozvinutí toho, co bylo zkráceno.

A proto už vystupuješ na číměřské zastávce a tvůj pohled spočine na nejvyšším vrchu v okolí, Kamenci, který však brzy o své výsadní výškové postavení přijde - Kamenožrout z říše Fantazie tu také rád pobývá.

Silnice na Dobrou Vodu, obávaný cyklistický trháč, tě kolem lomu a Čutkárný přivede na lesní křižovatku, kde si opět vybavíš, že na mapě ten lom vypadal trochu jinak. A tak pokračuješ až na

samý vrchol Kamence k Poradní skále. Dneska je schovaná mezi stromy. Výhled na Číměř i daleko za ni tě čeká pár kroků odsud, ale pak se již zanoříš zpět do křovin a objevitelské napětí roste. Tady někde to určitě je!

A ano, zničehonic staneš v místě, kde další krok znamená let, máš-li křídla. I pocit krajiny se změnil a ty víš, že tady něco bylo. Skalní stěna lomu je vysoká a dlouhá, a i když místo již dávno pokrýl les, v terénu je leccos stále patrné. Najdeš tu i skladiště

náradí či bývalou vrátnicí snad.

Cesta pokračuje jihovýchodem až ke křížku na silnici do Krampach, vlastně Potočné, a odtud je to jen chvíle, než staneš na hrázi Panského rybníka. Je klidný, přirozený, bezchatoidní. Jen na druhém břehu se příroda pozvolna vrací do budov kachňárny a tady je člověk rád, že "všechno krásný, nový" šlo nějak oklikou, protože krása tu vychází z jiného.

Jenže ty jsi na objevitelské cestě a průzkum pokračuje v širokém údolí potoka pod hrází. Na mapě bylo "cih."

Hledáš stopy místa, kde se vyráběl tento stavební artefakt, a nacházíš. A zase ta změna! Tady byl komín, tady někde se vypalovalo, tady se pracovalo, smálo i klelo, žilo. Dochází ti, s jakým citem umisťovali naši předci podobné stavby do krajiny a jak přirozeně to celé fungovalo. Znáš ještě dokonce lidi, kteří sem jako malí chodívali a poslouchali vyprávění svých prarodičů o dobách cihelné prosperity.

Na tomhle místě je už jen rákosí a les, přesto svou výřečnost si zachovává.

Do třetice objevů na dnešním skromném území vstoupíš do míst, kde podle Mapy byly lomy, jenže ty dnešní o nich mlčí. Po chvíli hledání, při silničce z Potočné do Hůrek, je také objevíš, a se stejným zápalem, jako kdysi se tu těžilo, prozkoumáš.

Takových míst si pro tebe Česká Kanada připravuje mnoho. Samostatnou kapitolou jsou ta s popisem "rozv.", ale na ta se podíváš až zase jindy, protože dnes ještě zamíříš do Dobré Vody, třeba tam o té cihelně ještě někdo něco ví!

Třetí smysl

Zrak je první v ohrožení. Nálepkučtivá mysl viděné v mžiku polepí a schová.

Sluch už je o krok blíž, ale čich, to je ten pravý bypass vnitřního komentátora. Cítíš a prostě víš. Hned.

A tak když tě se zavázanýma očima vysadí na Homolce mezi buky, poznáš to po prvním nádechu. Stejně u Bukové hájovny v landštejnských lesích, U Pěti bříz pod hrází Kačleháku a nebo ve stálkovském Skalním městě. Možná chvíli zaváháš, ale stejně víš - tohle přece znám!

Vesnice poznáš bezpečně. Borovice, louky a potoky tam střídají dřevěné plaňky, staré zdivo a zemědělská družstva a to vše tvoří směsici, která je ti zvláštním způsobem příjemná. Možná pro pocit domova, pro vzpomínku na dětské návštěvy babiček a tet, do časů, kdy se žilo pomalu, opravdově.

V čase jara tu díky třetímu smyslu zažiješ život. Čtení a psaní o tom je na to krátké, chceš to zažít a taky jdeš. Březen už láká ven!

Zima mává na rozloučenou, a když chvíli před půlnocí sedíš na horní lavičce hradištské sjezdovky, té poslední sněhové bašty v okrese, zhluboka se nadechneš.

Ta vůně ti nakreslí úsměv na tváři.

Teď ale zapnout vázání a hezky pěkně dolů! Poděkovat za tu chvíli těm, kteří dávají tomuhle místu dech.

Město a Hrad

Je-li Landštejn strážce, pak Staré Město dole v širokém údolí pod ním je tím, co je stráženo. A důvod je prostý, tady tepe srdce České Kanady.

Snad je to právě přítomnost hradu, blízkost záměčku Dobrohoř a za ním Země nikoho - kraje zaniklých vesnic, možná kouzlo Pstruhovce, potoka několika mlýnů, a nebo jen odlehlost toho všeho od hlavních silnic a obchodních stezek století 21, co dohromady tvoří tuhle dokonalou jedinečnost. Dotkneš se jí na krajích lesa pod Landštejnem, půjdeš-li od Trojmezí i z kopců nahoře od Skalky. Ta změna je rychlá, jen od jihu, proti proudu vod, přichází zvolna.

Dnes si tě však přilákal ještě jeden směr a ty vyslyšíš volání Uhliště, stálkovských planin a sadů a křivolakých borovic i bříz. A jakmile za tebou zůstanou vyhlídkové louky nad Starými Městy a jejich údolími, přijme tě les a ty se zaposloucháš do jeho dechu a staneš se jím. V tu chvíli procítíš stejnou opravdovost, jako když se v tobě kraj viděl poprvé.

Je počátek času, jemuž se říkávalo březem, a jak se blížíš ke Stálkovu, znovu si uvědomíš, že barva této doby je barvou kůry borovic. Ze zamrzlých ploch

rybníků a závějí při krajích lesů vane chlad, dnes je ale jiný, čerstvý a živý. Je součástí probuzení země.

Pak pozdravíš ves horských rysů, v jejímž okolí objevíš skalní města, táborová náměstí, příbytky historických legend i doposud skrytá údolí, jimž dovolíš si tě najít, jen když se procházíš jen tak, jen, když se ztratíš.

Máš chuť běžet a to jde tady snadno, protože až ke Slavonicím se cesta svažuje. Za Pfaffenschlagem se les už otevírá a ty víš, že s každým nadmořským metrem níž se s tebou loučí tahle země.

Nad Bejčkovým mlýnem ti ještě mezi březnovými listnáči nový kraj napoví, jak u něj je, ale dnes jen mrkneš na Montserrat, slavonický kostel a městskou věž a pokračuješ nahoru k bunkrům. Na poli za nimi tě roztančí výhledy, kroky stočíš k západu a, třebaže do kopců, víš, že se půjde lehce.

Až vyjdeš z lesa, ze srdce tě přivítají dva přátelé, Město a Hrad.